

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2023/498

ze dne 1. března 2023

o kodexu správné praxe pro normalizaci v Evropském výzkumném prostoru

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Normy pomáhají výzkumným pracovníkům a inovátorům přiblížit jejich inovace trhu a šířit technologický pokrok tím, že stanoví jednotná kritéria a vypracují metody, postupy a procesy, které jsou veřejně dostupné ve formě oficiálního dokumentu. Evropské a mezinárodní normy umožňují, aby nové inovativní výrobky a služby měly přístup na velké celosvětové a regionální trhy.
- (2) Normy jsou základem pro integraci různých technologií do složitých inovativních systémů a řešení, přičemž umožňují interoperabilitu mezi složkami, výrobky a službami, čímž zabraňují závislosti na jednom dodavateli a celosvětově poskytují zákazníkům větší výběr – což je ve světě, který prochází digitální transformací ve všech oborech a odvětvích, velmi důležité.
- (3) Normy umožňují volný pohyb zboží, služeb a dat tím, že odstraňují technické překážky. Slouží ke stanovení minimálních bezpečnostních požadavků na vývoj, přepravu a používání tohoto zboží a služeb s cílem chránit veřejnost a pracovníky. Normy se přímo týkají cílů udržitelného rozvoje OSN a mohou pomoci posílit odolnost hospodářství Unie. Hrají klíčovou roli v ambicích Unie v oblasti přechodu ke klimaticky neutrálnímu, odolnému a oběhovému hospodářství a v posilování její otevřené strategické autonomie. K tomu, aby Unie zůstala tvůrcem celosvětových norem, bude zásadní, aby její aktivity v oblasti normalizace měly silný globální dopad a aby zastávala vedoucí roli, pokud jde o činnost v klíčových mezinárodních fórech a institucích.
- (4) Faktické poznatky z mnoha různých typů projektů výzkumu a inovací podporují úlohu normalizace při vytváření výrobků a řešení, které lze prodávat na trhu⁽¹⁾. Normy mohou kodifikovat požadavky uživatelů a dalších zúčastněných stran a slouží jako vodítko pro výzkum a vývoj technologií. Umožňují interoperabilitu technologií, výrobků a služeb: protože norma poskytuje podrobnosti o použití a obsahu technologie nebo výrobku, je mnohem snazší zjistit, kdy a jak je možné je použít v kombinaci s jinými technologiemi nebo výrobky.
- (5) Povědomí o přínosech normalizace je důležitým předpokladem úspěšného zapojení účastníků výzkumu do normalizačních činností. Podstatné je předem naplánovat normalizační činnosti v úvodním pracovním plánu projektu v oblasti výzkumu a inovací a určit potřeby normalizace na začátku projektu, ještě před získáním využitelných výsledků.

⁽¹⁾ Scoping study for supporting the development of a code of practice for researchers on standardisation (Orientační studie na podporu vypracování kodexu správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace) – Úřad pro publikace EU (europa.eu).

- (6) U výzkumných projektů zabývajících se normalizací existují stabilní a opakující se soubory prvků správné praxe⁽²⁾. Zároveň existuje velký potenciál pro zvýšení povědomí výzkumných pracovníků o normalizačních procesech a jejich know-how a pro vývoj uznávaných ukazatelů výkonnosti za účelem sledování úspěšnosti činností v oblasti předávání a zhodnocování technologií. Stejně tak by se mohlo zlepšit povědomí a know-how týkající se toho, jak jsou normalizační procesy propojeny s výzkumnými a inovačními procesy a jakým způsobem se vzájemně ovlivňují. Úspěšná integrace činností v oblasti výzkumu a inovací a normalizace může být významným impulsem pro uskutečňování činností v oblasti výzkumu a inovací.
- (7) Úrovně technologické připravenosti a jejich změny v průběhu projektu lze považovat za důležité ukazatele pro posouzení relevance a výkonnosti projektu v oblasti výzkumu a inovací z hlediska normalizačních činností. Různé úrovně technologické připravenosti mohou také znamenat různé potřeby v oblasti norem a normalizace: nižší úrovně technologické připravenosti jsou obvykle více spojeny s prací, kterou je třeba vykonat, například v oblasti terminologie a koncepcí, metrologie a zkoušek, případů užití a referenčních architektur; zatímco pozdější úrovně technologické připravenosti se obvykle více zabývají otázkami, jako je interoperabilita a výkonnost (například z hlediska bezpečnosti, ochrany, dopadu na životní prostředí a funkčnosti) technologie/inovace – proto jsou normy ve všech fázích úrovně technologické připravenosti důležité pro výzkumné pracovníky a inovátory v mnoha technologických a aplikačních oblastech.
- (8) Aktéři v oblasti výzkumu a inovací mohou hrát vedoucí úlohu, sledovat nebo přijímat nové normy na podporu vývoje a mezinárodního zavádění nejnovějších technologií, inovací a trendů. Čím dříve se aktéři v oblasti výzkumu a inovací zapojí do procesu tvorby norem, začleněného do jejich celkového procesu výzkumu a inovací, tím dříve mohou své inovace založené na normách uvést na konkurenční globální trhy, což jim přinese větší hodnotu a odměny. Proto díky svému včasnému a aktivnímu zapojení do stanovování nových norem získávají vedoucí hráči náskok. Během procesu vývoje norem také získávají cenné technické a tržní poznatky, které jim pomáhají při tvorbě strategie a plánů v oblasti výzkumu a inovací, a díky včasnému zapojení do vývoje nových norem získávají časovou výhodu oproti svým konkurentům. Tito vedoucí hráči (včetně malých a středních podniků a začínajících podniků) také získávají příležitost uvést své vlastní jedinečné inovace výrobků nebo služeb a přidat je jako nadstavbu k základní normě, kterou pomohli vytvořit.
- (9) Je třeba řešit nedostatek dovedností v oblasti odborné přípravy a přednášek⁽³⁾. Je nezbytné vybudovat si základní představu o vlastnostech a vztazích mezi výzkumnými procesy, inovačními procesy a procesy normalizace a o tom, jak se mohou vzájemně posilovat tak, aby se zvýšilo zhodnocování znalostí⁽⁴⁾.
- (10) Jednou z hlavních otázek, které je třeba řešit v politice vysokoškolské instituce nebo výzkumné organizace v oblasti norem a normalizace pro zhodnocování výzkumu, je motivovat výzkumné pracovníky k normalizačním činnostem a zohledňovat tyto činnosti při kariérním růstu.
- (11) V Unii se v průběhu let etablovaly instituce pro transfer technologií v mnoha vysokoškolských institucích a výzkumných organizacích jako obslužná místa nejen pro nakládání s duševním vlastnictvím a jeho přihlašování nebo pro podporu zakládání nových podniků, ale také pro poskytování obecné podpory při řešení smluvního výzkumu a pomoci při správě společných výzkumných projektů. Organizace pro přenos technologií jsou tedy dalším institucionálním opěrným bodem, který je určen k podpoře normalizace, a jejich zapojení je logickým pokračováním jejich role v oblasti předávání znalostí a technologií. Na rozdíl od patentů a vědeckých publikací se zdá, že není obecně zaveden pojem autorství, což ztěžuje sledování dopadu pomocí technik měření citovanosti.
- (12) Pro řadu projektů v oblasti výzkumu a inovací nemusí být zapojení do tvorby nové normy tou nejlepší, či dokonce ani proveditelnou možností. Výzkumní pracovníci, kteří se zapojují do počátečních fází normalizačních činností v rámci programů výzkumu a inovací, mají zároveň velký potenciál, neboť získávají důležité znalosti a sítě a zároveň přispívají k vývoji nových nebo zdokonalených mezinárodních a evropských norem v oblastech, které jsou pro průmysl a společnost klíčové.

(2) Tamtéž.

(3) Jak bylo zdůrazněno ve zpětné vazbě zúčastněných stran ke strategii EU v oblasti normalizace, „V oblasti normalizace neexistuje žádné formální vzdělávání ani odborná příprava. Řada podniků v EU – ať už velkých, či malých – postrádá strukturovaný a strategický přístup k normalizaci, který by odpovídal jejímu významu pro různé hospodářské činnosti, ať už jde o soulad s právními předpisy, přístup na trh, nebo obecnou obchodní strategii“.

(4) EN ISO 56002:2019 Management inovací – Systém managementu inovací – Pokyny.

- (13) Pokud si projekt uvědomuje své meze z hlediska rozsahu, doby trvání a zdrojů, může se pokusit konsolidovat svá zjištění a vstupy s jinými podobnými projekty. V různých odvětvích již existuje řada tematických platforem a skupin, které se snaží zlepšit výkonnost a maximalizovat pokrok ve svých konkrétních odvětvích.
- (14) V souladu s politickým programem Evropského výzkumného prostoru (EVP) ⁽⁵⁾, který zahrnuje opatření „Aktualizovat pokyny EU pro lepší zhodnocování znalostí“, navrhuje Komise toto doporučení o kodexu správné praxe při řízení duševních aktiv za účelem provedení doporučení Rady (EU) 2022/2415 ⁽⁶⁾. Výzva k vypracování tohoto doporučení byla uvedena ve sdělení Komise o novém EVP pro výzkum a inovace ⁽⁷⁾ a v závěrech Rady ze dne 26. listopadu 2021 o správě EVP a o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě ⁽⁸⁾. Strategie EU v oblasti normalizace ⁽⁹⁾ navíc zdůrazňuje význam zvyšování strategického povědomí a zapojení výzkumné a inovační komunity do procesu normalizace již na počátku a zmiňuje potřebu tohoto doporučení.
- (15) Toto doporučení odráží nové směry zavedené doporučením (EU) 2022/2415, neboť jeho cílem je zvýšit strategické povědomí výzkumných pracovníků a inovátorů o velmi podstatných přínosech integrace výzkumu a inovací a normalizace a poskytnout rady týkající se osvědčených postupů, jak tuto integraci úspěšně provádět v rámci jejich činností v oblasti výzkumu a inovací s cílem dosáhnout maximální hodnoty a dopadu.
- (16) Toto doporučení je formulováno na úrovni vysokoškolských institucí a soukromých a veřejných výzkumných a inovačních organizací, na úrovni partnerů výzkumných a inovačních projektů a na úrovni politik a dalších zúčastněných stran. Toto doporučení by mělo být uplatňováno v souladu s příslušnými pravidly na vnitrostátní nebo regionální úrovni a na úrovni Unie,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

1. DEFINICE

Pro účely tohoto doporučení platí následující definice:

- 1) duševním vlastnictvím se rozumí výsledek duševní činnosti, který je způsobilý k právní ochraně a zahrnuje vynálezy, literární a umělecká díla, symboly, názvy, vyobrazení a vzory;
- 2) normou se rozumí technická specifikace přijatá uznávaným normalizačním orgánem na mezinárodní, evropské nebo národní úrovni k opakovanému nebo trvalému použití, jejíž dodržování není povinné ⁽¹⁰⁾;
- 3) organizací pro tvorbu norem se rozumí subjekt, který se specializuje na tvorbu norem prostřednictvím konsenzu a umožňuje odborníkům účastnit se procesu normalizace;
- 4) normalizací se rozumí proces, jehož cílem je vymezit dobrovolné technické nebo kvalitativní specifikace, jež mohou současné nebo budoucí výrobky, výrobní postupy nebo služby splňovat. Normalizace se může týkat různých otázek, například normalizace jednotlivých jakostních tříd či rozměrů konkrétního výrobku nebo technických specifikací na trzích výrobků nebo služeb, kde jsou nezbytné slučitelnost a interoperabilita s jinými výrobky nebo systémy ⁽¹¹⁾;
- 5) technickým výborem se rozumí skupina odborníků z různých zúčastněných stran, kteří jsou odpovědní za vývoj a vypracování norem, jež jsou následně uznány normalizačním orgánem;

⁽⁵⁾ Politická agenda Evropského výzkumného prostoru (europa.eu).

⁽⁶⁾ Doporučení Rady (EU) 2022/2415 ze dne 2. prosince 2022 o hlavních zásadách pro zhodnocování znalostí (Úř. věst. L 317, 9.12.2022, s. 141).

⁽⁷⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Nový EVP pro výzkum a inovace (COM(2020) 628 final).

⁽⁸⁾ Řízení evropského výzkumného prostoru (EVP) v budoucnosti – závěry Rady.

⁽⁹⁾ COM(2022) 31 final.

⁽¹⁰⁾ V souladu s nařízením EU č. 1025/2012.

⁽¹¹⁾ V souladu s nařízením EU č. 1025/2012.

- 6) technickou specifikací se rozumí dokument, který stanoví technické požadavky, jež má výrobek, postup, služba nebo systém splňovat, a který uvádí požadované vlastnosti výrobku nebo služby, například kvalitu a výkon, použité výrobní metody a postupy a způsoby a kritéria pro posuzování vlastností stavebních výrobků ⁽¹²⁾.

2. VYSOKOŠKOLSKÉ INSTITUCE A SOUKROMÉ A VEŘEJNÉ VÝZKUMNÉ A INOVAČNÍ ORGANIZACE

2.1. **Doporučuje se vypracovat politiku normalizace, a to samostatně, nebo jako součást politiky duševního vlastnictví nebo politiky zhodnocování výsledků výzkumu.**

- 7) Vysokoškolské instituce a soukromé a veřejné organizace v oblasti výzkumu a inovací by měly prozkoumat, které oblasti výzkumu mohou být do normalizace potenciálně zapojeny a jak může normalizace pomoci zhodnotit výsledky výzkumu. To znamená, že posouzení potřeb v oblasti norem a normalizace by mělo být provedeno na úrovni organizace. Vysokoškolské instituce a organizace pro výzkum a inovace by měly vytvářet kulturu spolupráce a podporovat spolupráci mezi organizací a zúčastněnými stranami, včetně průmyslu, tvůrců politik, odborníků na normalizaci, normalizačních orgánů a zástupců uživatelů. Měla by se také prozkoumat úloha norem v testovacích platformách s cílem vytvořit obousměrnou zpětnou vazbu mezi činnostmi v oblasti výzkumu a inovací a normalizačními činnostmi, a rychleji tak dosáhnout lepších norem. Evropský výbor pro normalizaci a Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (CEN-CENELEC) a Evropský ústav pro telekomunikační normy (ETSI) usnadňují přímé spojení mezi vysokoškolskými institucemi, organizacemi pro výzkum a inovace a organizacemi pro tvorbu norem s cílem poskytnout přístup k informacím a odborným znalostem v oblasti normalizace. Proto by výbor CEN-CENELEC a ústav ETSI mohly pomoci vysokoškolským institucím a organizacím zabývajícím se výzkumem a inovacemi při vytváření nových politik za účelem integrace jejich činností v oblasti výzkumu a inovací a normalizace ⁽¹³⁾.
- 8) Při vytváření politiky normalizace by měl být dodržován přístup s dvojitým zaměřením. Za prvé by se měly shromáždit pomocí dotazování všech interních výzkumných subjektů v rámci vysokoškolských institucí a organizací pro výzkum a inovace informace o úrovni jejich skutečného a možného zapojení v oblasti norem a normalizačních činností a o úrovni jejich znalostí těchto činností. Za druhé je třeba zajistit provádění prostřednictvím spolupráce s organizacemi pro tvorbu norem, zejména s výborem CEN-CENELEC a ústavem ETSI a národními normalizačními orgány, které mohou podporovat vysokoškolské instituce a organizace pro výzkum a inovace v oblasti normalizace v podobě úkolu v rámci výzkumných projektů.

2.2. **Doporučuje se patřičně zohlednit normalizační činnosti a výstupy v plánech profesního rozvoje a posuzování výzkumu u výzkumných pracovníků.**

- 9) Politika vysokoškolských institucí a výzkumných a inovačních organizací v oblasti norem a normalizace by měla motivovat výzkumné pracovníky, aby kontaktovali technické výbory příslušných normalizačních orgánů a aktivně se jich účastnili s cílem využít své odborné znalosti v oblasti normalizace. U výzkumných pracovníků by měl být v kariéřním růstu zohledněn jejich přínos k normalizaci.
- 10) V souvislosti s evropskou iniciativou zaměřenou na reformu posuzování výzkumu, kterou vyvíjejí zúčastněné strany a která je součástí politického programu pro EVP na období 2022–2024 a pařížské výzvy k posuzování výzkumu ⁽¹⁴⁾, by měly být normalizační činnosti považovány za hodnotné příspěvky s možnými významnými dopady a účinky vědecké, technologické, ekonomické, environmentální nebo společenské povahy.

2.3. **Doporučuje se zajistit vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti normalizace.**

- 11) Cílená odborná příprava by měla být určena především klíčovými výkonnými pracovníky vysokoškolských institucí a organizací pro výzkum a inovace, jako jsou proděkané pro výzkum, vedoucí pracovníci pro inovace a vedoucí pracovníci pro zhodnocování, a měla by zajistit jejich podporu dalšího rozvoje politiky normalizace v jejich

⁽¹²⁾ V souladu s nařízením EU č. 1025/2012.

⁽¹³⁾ Jak výbor CEN-CENELEC, tak ústav ETSI mají zavedené programy (normalizace, inovace a výzkumu a ekosystém v oblasti výzkumu, inovace a norem), jejichž cílem je propojit činnosti v oblasti výzkumu a inovací a normalizace.

⁽¹⁴⁾ Pařížská výzva k posuzování výzkumu.

institucích. V návaznosti na to by měla být nabídnuta odborná příprava těm inovátorům, výzkumným pracovníkům, vedoucím kateder a profesorům, u nichž je největší pravděpodobnost, že na ně témata normalizace mají vliv a týkají se jich. Do programů odborné přípravy a výuky by měli být zapojeni školitelé z organizací pro tvorbu norem a z průmyslu. V případě potřeby by měli být zapojeni také zástupci uživatelů.

- 12) V rámci normalizačních strategií by se normalizace měla rovněž považovat za téma výuky v příslušných obchodních, inovačních, podnikatelských, technologických a vědeckých programech, například ve vzdělávacích programech zaměřených na řízení inovací.

2.4. Doporučuje se, aby střediska pro přenos technologií byla připravena na normalizaci.

- 13) Střediska pro přenos technologií by měla budovat kapacitu – například prostřednictvím odborné přípravy a institucionálního posílení, aby mohla nabízet soubor služeb souvisejících s normalizací, například:
- a) zvyšování povědomí o výhodách normalizace;
 - b) poradenství ohledně příslušných výstupů normalizace (jako jsou například evropské normy, mezinárodní normy, technické specifikace, předběžné normy, pracovní dohoda Evropského výboru pro normalizaci, specifikace mezinárodní skupiny pro normy);
 - c) možnost propojení s organizacemi pro tvorbu norem a jejich nabídkou odborné přípravy a služeb;
 - d) návod, jak navázat spojení s národními normalizačními orgány a evropskými normalizačními organizacemi a jak se zapojit do technických výborů organizací pro tvorbu norem;
 - e) základní podpora při vypracovávání návrhů projektů, aby obsahovaly odkazy na normy a normalizaci;
 - f) základní podpora v procesu normalizace, pokud jde o vyplňování formulářů a/nebo odkazování na organizace pro tvorbu norem za uvedeným účelem;
 - g) podpora při řešení otázek duševního vlastnictví v procesech normalizace;
 - h) monitorování a podávání zpráv o výstupech projektů výzkumu a inovací souvisejících s normalizací;
 - i) pořádání odborné přípravy pro výzkumné pracovníky a inovátory ve vysokoškolských institucích, organizacích výzkumu a inovací, střediscích výzkumu a inovací (například evropských center pro digitální inovace, znalostních a inovačních společenství Evropského inovačního a technologického institutu) a pro jejich partnery z průmyslu.

2.5. Doporučuje se vytvořit systém ukazatelů a hodnocení.

- 14) Organizace v oblasti výzkumu a inovací by měly monitorovat své normalizační činnosti na základě ukazatelů výstupů, výsledků a dopadů. Doporučuje se úzce spolupracovat s dalšími vysokoškolskými institucemi, organizacemi výzkumu a inovací a středisky pro přenos technologií s cílem vytvořit společné a srovnatelné metody shromažďování a výkladu dat. Významnou roli by v tomto ohledu mohly sehrát výzkumné a technologické organizace a sdružení univerzit. Měl by být použit smíšený přístup zahrnující kvalitativní a kvantitativní parametry s cílem zajistit, že nebudou definována a shromažďována pouze data pro kvantitativní ukazatele. Je třeba, aby výzkumní pracovníci a/nebo střediska pro přenos technologií vyhotovili sebehodnotící zprávy nebo vyvinuli jiné kvalitativní metody, které podrobně popisují souvislosti normalizačních činností. To by pomohlo při výkladu kvantitativních ukazatelů a umožnilo by to zlepšit systémy monitorování a ukazatelů na základě faktických poznatků. Bylo by vhodné využít existující sítě středisek pro přenos technologií jako realizátorů systému monitorování.
- 15) Mělo by být vyvinuto úsilí o spolupráci s úložišti vědeckých dat, zejména prostřednictvím evropského cloudu pro otevřenou vědu, což by umožnilo propojení konkrétních metadat s podpůrnými daty a publikacemi. V tomto ohledu je třeba podporovat spolupráci s evropskými normalizačními organizacemi a dalšími organizacemi pro tvorbu norem. Celkově by měly být určeny následující potřeby: za prvé, vytvořit základnu poznatků týkající se výhod a nevýhod určitých ukazatelů souvisejících s normalizací za účelem sledování zhodnocování znalostí; za druhé, vycházet ze souboru ukazatelů, nikoliv z jednotlivých ukazatelů.

3. PARTNEŘI PROJEKTU

3.1. Doporučuje se analyzovat stávající prostředí norem a posoudit přínos, který může normalizace nabídnout výzkumnému a inovačnímu projektu.

- 16) Na začátku procesu přípravy návrhu projektu se doporučuje provést následující kroky:
- a) prozkoumat probíhající normalizační činnosti týkající se tématu výzkumu s cílem porozumět současnému stavu;
 - b) posoudit, zda a jak by výsledky výzkumu a inovací mohly být začleněny do nových norem nebo použity k aktualizaci stávajících norem.
- 17) Normalizace by měla být chápána jako nástroj, nikoli jako cíl sám o sobě. Při rozhodování o tom, zda by normy a normalizace mohly být zahrnuty do návrhu projektu, je třeba vzít v úvahu následující údaje:
- a) výzva k předkládání návrhů výslovně zmiňuje v textu a/nebo v hodnotících kritériích normalizaci a normy;
 - b) oblast výzkumu nebo technologie vyžaduje interoperabilitu různých technologických složek, zařízení, systémů a dat;
 - c) je třeba vymezit a řešit otázky bezpečnosti, zabezpečení, životního prostředí, výkonnosti, měření nebo zdraví;
 - d) je třeba vytvořit společnou terminologii, koncepce, metodiky a inovativní případy použití, které by jednotlivé zúčastněné strany mohly zohlednit a využívat;
 - e) je třeba mít jasně vymezeny způsoby kvantifikace, zkoušek a měření problémů, a prokázat shodu s technickými nebo regulačními požadavky;
 - f) oblast technologií se vyvíjí a jsou zapotřebí nové nebo pozměněné normy;
 - g) stávající normy lze využít při srovnávání nových metodik a při navrhování aktualizací stávajících referenčních norem. Analýza nedostatků v oblasti normalizace by měla být považována za jeden z prvních úkolů při realizaci projektu. Měla by ji provést organizace, která je obeznána s prostředím norem, například organizace pro tvorbu norem, která by mohla podpořit vypracování analýzy nedostatků v oblasti normalizace a mohla by využít podpůrné nástroje, například StandICT.eu ⁽¹⁵⁾ a StandardPlusInnovation.eu ⁽¹⁶⁾.

3.2. V případě společného projektu se doporučuje dosáhnout v konsorciu společného porozumění i společného strategického postoje, pokud jde o normalizaci a otázky normalizace.

- 18) Projektoví partneři by měli mít nebo získat znalosti o oficiálních normalizačních procesech, včetně potřeby dosáhnout při normalizační práci konsenzu mezi mnoha zúčastněnými stranami; analyzovat možnosti a omezení různých výstupů souvisejících s normalizací, jako jsou referenční a specifikační dokumenty (např. pracovní dohody CEN), a analyzovat procesy vedoucí k těmto výstupům, včetně jejich požadavků, konzultací a načasování.
- 19) Projektoví partneři by měli definovat společný strategický postoj k plánovaným normám a normalizačním činnostem. Pokud partneři jednají jménem projektu v různých pracovních skupinách a normalizačních fórech, měli by mít podporu ostatních partnerů a měli by se vyhnout situacím, kdy si jednotliví partneři navzájem odporují. Měli by najít společnou řeč ohledně technických prvků, které je třeba v rámci normalizačních činností dále rozvíjet.
- 20) Projektoví partneři se vyzývají, aby navázali kontakt s výborem CEN-CENELEC a ústavem ETSI nebo s jejich sítí vnitrostátních členů a seznámili se s řadou normalizačních a přednormalizačních výstupů, které jsou jim k dispozici, například s pracovními dohodami výboru CEN-CENELEC, výstupy mezinárodní normalizační skupiny ústavu ETSI, technickými specifikacemi nebo technickými zprávami.

⁽¹⁵⁾ StandICT.eu.

⁽¹⁶⁾ StandardPlusInnovation.eu.

3.3. V případě společného projektu se doporučuje zapojit do týmu partnery se zkušenostmi s normalizací, kteří mají dobrý přístup k subjektům činným v oblasti normalizace.

- 21) Do konsorcia by měly být zapojeny organizace pro tvorbu norem nebo by s nimi mělo být zajištěno alespoň určité spojení (například prostřednictvím dopisů vyjadřujících podporu, vyjádření zájmu, členství v poradním sboru projektu). Spojení s organizacemi pro tvorbu norem by mělo být rovněž využito prostřednictvím interinstitucionálních kontaktů mezi středisky pro přenos technologií a výzkumnými pracovišti vysokoškolských institucí, organizacemi pro výzkum a inovace a organizacemi pro tvorbu norem.
- 22) Pokud není možné navázat přímé vazby mezi projektovými partnery a technickými výbory hned na začátku projektu, mohou být členové technických výborů (nebo aktivní odborníci na normalizaci) zapojeni jako poradní sbory projektu. Doporučuje se do konsorcia zapojit partnery, kteří mají zkušenosti s normalizací a zároveň mají dobrý přístup k subjektům činným v oblasti normalizace (například mají předchozí zkušenosti s účastí v příslušném technickém výboru). V ideálním případě by tito partneři měli být součástí týmu již od začátku projektu. Projektoví partneři by měli navázat úzké vazby s technickými výbory organizací pro tvorbu norem, neboť technické výbory rozhodují o probíhajících normalizačních činnostech. Proto by v ideálním případě měli být výzkumní pracovníci a inovátoři z konsorcia také členy příslušných technických výborů. V případě, že pro dané téma neexistuje technický výbor, jsou k dispozici různé přednormalizační procesy prostřednictvím různých organizací pro tvorbu norem, které mohou projektoví partneři využít, například pracovní proces a proces pracovní dohody prostřednictvím Mezinárodní organizace pro normalizaci a výboru CEN-CENELEC a proces mezinárodní normalizační skupiny prostřednictvím ETSI.
- 23) Všem partnerům projektu ⁽¹⁷⁾, kteří nejsou obeznámeni s normami a normalizací, by měla být poskytnuta odborná příprava a zvýšeno povědomí v této oblasti. Zvyšování povědomí a odbornou přípravu by mohly partnerům v rámci projektových aktivit nabízet také organizace pro tvorbu norem.

3.4. Doporučuje se, aby se normy staly hmatatelnou složkou projektu.

- 24) Doporučuje se, aby normalizace byla hmatatelnou složkou návrhu projektu, ačkoli partneři by neměli být přesprávně ambiciózní, pokud jde o potenciální přínos jejich projektu k normalizaci, aby nedošlo k takzvanému „praní norem“.
- 25) V rámci projektu by měla být definována strategie normalizace a příslušné činnosti by měly být převedeny do pracovních balíčků nebo úkolů. Aby bylo zajištěno provádění plánovaných činností, měly by být podpořeny dostatečným rozpočtem, časovými zdroji a odpovědnostmi.
- 26) Během přezkoumání výsledků projektu by měli hodnotitelé určit možné výsledky projektu, které by mohly přispět k normalizaci a vést k přidělení zdrojů pro tento účel. Nástrojem, který může k tomuto účelu přispět, je také Inovační radar EU ⁽¹⁸⁾.

3.5. Doporučuje se investovat do zapojení zúčastněných stran a podporovat je v průběhu celého projektu.

- 27) Velká část normalizačních činností se v praxi projeví v zapojení zúčastněných stran, včetně možných uživatelů. Partnerům se doporučuje, aby za účelem podpory svých projektů využívali zavedená partnerství a styčné body evropských normalizačních organizací. Z tohoto hlediska lze určit čtyři oblasti činnosti:
 - a) zajištění zapojení průmyslu: bez ohledu na druh přispění k normalizaci (ať už se jedná o vývoj nebo změnu nové normy či technické specifikace, nebo o přechodný krok, například pracovní dohodu CEN) je třeba, aby měl průmysl co největší podporu a byl přímo zapojen. Je to nezbytně nutné k tomu, aby normalizační činnosti měly úspěch a bylo zajištěno využití vyvinutých inovací na trhu;

⁽¹⁷⁾ Další informace o iniciativě Evropské normy + inovace (standardsplusinnovation.eu).

⁽¹⁸⁾ Inovační radar > Objevte skvělé inovace financované EU (innoradar.eu).

- b) provádění dobrého plánu šíření a sdělování: v souvislosti s normalizačními činnostmi se doporučuje vypracovat zvláštní plán šíření a sdělování. V tomto ohledu lze využít specializované internetové stránky, distribuční seznamy nebo série webinářů;
- c) odborná příprava v oblasti vyjednávacích dovedností a politické práce: měla by být podporována odborná příprava týkající se zapojení zúčastněných stran a účasti ve výborech pro tvorbu norem. Partneri mohou najít příslušné informace o podpoře na portálu HSBooster.eu ⁽¹⁹⁾;
- d) zajištění zdrojů: je třeba vyčlenit dostatek času a zdrojů na činnosti spojené se zapojením zúčastněných stran.

3.6. **Doporučuje se realisticky posoudit výstupy, výsledky a dopady a zohlednit patřičné klíčové ukazatele výkonnosti.**

- 28) V případě portfolií, řetězců nebo skupin projektů: pokud je realizace řetězců, skupin a portfolií projektů reálná a proveditelná, vytvoření normy pomocí řetězce nebo skupiny projektů by mohlo být strategicky utvářeno tak, aby došlo k vypracování nových norem s podporou financování výzkumu a inovací. V některých případech by tyto činnosti mohly být posíleny partnerstvími veřejného a soukromého sektoru se zaměřením na témata, na kterých mají partneri zájem se podílet ⁽²⁰⁾.
- 29) V případě příspěvků do referenčních dokumentů a technických specifikací: pokud je vypracování nové normy jako celku neproveditelné, měly by se projekty více zahrnout do práce technických výborů za účelem vypracování normalizačních dokumentů, u kterých není nutný plný konsenzus, například přípravou referenčních dokumentů a specifikací, jako jsou pracovní dohody CEN, referenční architektury, bílé knihy a technické zprávy. Projektoví partneri by si měli být vědomi výhod a nevýhod těchto nástrojů a měli by pro tyto specifikace získat co největší podporu průmyslu.
- 30) Projektoví partneri by měli zvážit vypracování klíčových ukazatelů výkonnosti, které jsou realistickými výstupy, výsledky a dopady v souladu s bodem 14.

3.7. **Doporučuje se usilovat o kombinované kvalitativní a kvantitativní vykazování výkonnosti za účelem hodnocení a monitorování.**

- 31) Pro posouzení výkonnosti zhodnocování by se v rámci projektu mělo provádět vykazování kombinovaných kvalitativních a kvantitativních ukazatelů. Partneri by měli zejména definovat ukazatele a shromažďovat odpovídající data. Důraz by měl být kladen na kvalitativní vykazování a výklad ukazatelů, například formou (sebe) hodnotících zpráv.
- 32) Výzkumní pracovníci se vyzývají, aby se obrátili na výbor CEN-CENELEC a ústav ETSI nebo na jejich národní členy, aby co nejlépe zhodnotili výsledky svých projektů, například pracovních dohod CEN, neboť pro přijetí pracovních dohod CEN není vyžadován plný konsenzus (tedy ani plné odhlasování členy výboru CEN-CENELEC), na rozdíl od evropské normy, která vyžaduje úplný konsenzus členů. V této příloze je stanoven seznam potenciálních ukazatelů a návrh, jaká úroveň způsobu dosahování dopadů se má použít k měření ukazatele jako základ pro další vypracování, úpravu a upřesnění norem.

3.8. **Při řízení inovací a duševních aktiv se doporučuje zohlednit hlediska normalizace (a naopak).**

- 33) Definování výstupů a dopadů normalizace obvykle nelze provádět odděleně od ostatních činností zaměřených na uvádění výsledků výzkumu a inovací na trh. Činnosti uvádění na trh, například různé licenční modely (včetně otevřených licencí) a zakládání nových podniků, zahrnují strategická hlediska využití duševního vlastnictví. Řízení duševních aktiv by proto mělo být při definování správné strategie uvádění na trh zohledněno ve spojení s normalizací.

⁽¹⁹⁾ HSBooster.eu.

⁽²⁰⁾ Například společný podnik pro inteligentní síť a služby, Aliance pro inovace v oblasti internetu věcí a hraniční architektury, organizace Big Data Value Association, Evropské výzkumné sdružení Továrny budoucnosti a Skupina pro koordinaci předpisů, kodexů a norem společného podniku pro čistý vodík.

- 34) Ve strategii řízení duševních aktiv by měla být zohledněna hlediska normalizace. Tento přístup by měl být definován nejen v postupech řízení duševních aktiv a normalizace vysokoškolské instituce nebo organizace pro výzkum a inovace, ale měl by se uvádět i na úrovni projektu.
- 35) Před zapojením do normalizačních činností týkajících se nových technologií by partneři měli zvážit podání patentové přihlášky.

3.9. Doporučuje se zajistit udržitelnost i po době trvání projektu.

- 36) Aby došlo k vytvoření dopadu, zejména v souvislosti s normalizačními činnostmi, které přesahují časový rámec projektu, měly by být výsledky udržitelné i po skončení projektu. Jsou navrhovány následující možnosti:
- začlenění výsledků do technických specifikací a referenčních dokumentů, například pracovních dohod CEN nebo technických zpráv, může zvýšit udržitelnost konkrétních výsledků normalizace;
 - zajistit, aby výsledky zůstaly viditelné a přístupné i po skončení projektu, a to jejich odesláním do úložišť, například platformy pro výsledky programu Horizon ⁽²¹⁾, a zajistit tak reakci na zájem ze strany průmyslu i potenciálních uživatelů;
 - zvážit následné projekty s cílem zajistit udržitelnost procesu tvorby norem.

3.10. Doporučuje se řešit normalizaci v rámci odvětvových platforem, partnerství veřejného a soukromého sektoru, projektových skupin, středisek pro výzkum a inovace nebo jiných společných fór.

- 37) Projektoví partneři by měli podporovat normalizaci jako účinný nástroj v rámci odvětvových platforem, partnerství veřejného a soukromého sektoru, projektových skupin, středisek pro výzkum a inovace nebo jiných společných fór. Spojením sil s výše uvedenými subjekty se zajistí širší a udržitelnější prostor pro shromažďování poznatků na úrovni odvětví. Partnerství veřejného a soukromého sektoru spojená s výzkumnými činnostmi financovanými Unií mohou být dobrou platformou pro zajištění přínosu projektů k normalizaci. Toto opatření může podpořit partnerství zavedených evropských normalizačních organizací a jejich spojení se zavedenými odvětvovými fóry a institucionálními zúčastněnými stranami. Partneři by měli získat přístup k těmto skupinám prostřednictvím evropské normalizační sítě. To by mohlo být podpořeno iniciativami evropských normalizačních organizací, například STAIR nebo RISE.

4. POLITIKA A ZÚČASTNĚNÉ STRANY

4.1. Doporučuje se podporovat normalizaci jako prostředek zhodnocování znalostí na vnitrostátní a regionální úrovni prostřednictvím spolupráce s organizacemi pro tvorbu norem, vysokoškolskými institucemi a sdruženími organizací pro výzkum a inovace a středisky pro přenos technologií.

- 38) Členské státy by měly spolupracovat s organizacemi pro tvorbu norem, sdruženími vysokoškolských institucí, výzkumnými organizacemi a sdruženími středisek pro přenos technologií a odborníky.
- 39) Konkrétními činnostmi, které by mohly být řešeny v rámci této spolupráce, jsou:
- zřízení společných pracovních skupin pro harmonizovanou tvorbu ukazatelů s cílem sledovat zhodnocování znalostí prostřednictvím normalizace;
 - shromažďování a předkládání dat;
 - vypracování zásad, podle kterých lze sladit strategie řízení inovací a duševních aktiv s normalizačními činnostmi ⁽²²⁾;

⁽²¹⁾ Platforma pro výsledky programu Horizon.

⁽²²⁾ EN ISO 56002:2019 Management inovací – Systém managementu inovací – Pokyny, EN ISO 56005:2020 Management inovací – Nástroje a metody pro management intelektuálního vlastnictví – Pokyny.

- d) nabídka odborné přípravy a osvětových aktivit (pro inovátory, výzkumné pracovníky a střediska pro přenos technologií);
- e) rozvoj konkrétních podpůrných služeb, které budou výzkumným pracovníkům a inovátorům poskytovat střediska pro přenos technologií (včetně odkazů na organizace pro tvorbu norem pro konkrétní typy služeb);
- f) rozpracování způsobů, jakými lze při hodnocení výkonnosti výzkumu zohlednit normalizační činnosti, a vyhodnocení proveditelnosti zřízení asistenční služby pro normalizaci podobné již existující evropské asistenční službě pro duševní vlastnictví ⁽²³⁾;
- g) podpora účasti výzkumných pracovníků a inovátorů na konkrétních normalizačních činnostech, například prostřednictvím podpůrných akcí, jako je StandICT, a budoucích akcí z oblasti „výzkum a inovace + normy“ v členských státech.

4.2. **Doporučuje se, aby členské státy prozkoumaly potřeby začínajících podniků a malých a středních podniků v projektech výzkumu a inovací v souvislosti s normami a normalizací.**

- 40) Členským státům se doporučuje, aby prozkoumaly úlohu začínajících podniků a malých a středních podniků v projektech výzkumu a inovací, zejména pokud jde o využívání témat norem a normalizace z jejich strany a jejich působení na ně. V této souvislosti se členským státům a organizacím pro tvorbu norem navrhuje, aby usilovaly o spolupráci s předními sdruženími malých a středních podniků a inkubátory pro začínající podniky. Celkově by to mohlo vést ke konkrétním opatřením, například podpoře normalizace přizpůsobené malým a středním podnikům nebo konkrétně pro malé a střední podniky.

4.3. **Doporučuje se, aby organizace pro tvorbu norem dále rozvíjely svá portfolia služeb pro aktéry v oblasti výzkumu a inovací a zkoumaly nové způsoby, jak sladit své činnosti s výzkumem a inovacemi.**

- 41) Organizace pro tvorbu norem se vyzývají, aby rozšířily své osvětové a servisní činnosti na další subjekty a zúčastněné strany v rámci vysokoškolských institucí a organizací pro výzkum a inovace. Týká se to zejména funkcí proděkanů odpovědných za výzkum na vysokých školách, středisek pro přenos technologií a odpovídajících útvarů v organizacích pro výzkum a inovace.
- 42) Kromě toho se organizace pro tvorbu norem vyzývají, aby vyhodnotily, zda existují způsoby, jak zejména v počátečních fázích normalizace zajistit, aby procesy normalizace byly pružnější, a tím usnadnit jejich synchronizaci s činnostmi v oblasti výzkumu a inovací. Doporučuje se posoudit možnosti, jak lépe sledovat autorství a podíl na tvorbě norem (což je důležité pro měření výkonnosti výzkumu). A konečně je třeba výzkumným pracovníkům a inovátorům i nadále nabízet odbornou přípravu, zvyšovat jejich povědomí a poskytovat jim podrobnější vysvětlení, například jaké jsou výhody a nevýhody výstupů podobných normám nebo výstupů dle předběžných norem (včetně pracovní dohody CEN, technické zprávy nebo technické specifikace).

4.4. **Doporučuje se, aby členské státy v souvislosti s úlohou normalizace při zhodnocování výsledků výzkumu a inovací využívaly vnitrostátní podpůrné struktury.**

- 43) Vnitrostátní ministerstva odpovědná za vzdělávání a výzkum a inovace by měla podporovat téma normalizace a norem v souvislosti s činnostmi v oblasti výzkumu a inovací, například při sjednávání smluv o plnění úkolů s vysokoškolskými institucemi. Je třeba podporovat propojení a zapojení vnitrostátních zúčastněných stran s ohledem na místní specifika s cílem dosáhnout většího zapojení a účinnosti.
- 44) Vnitrostátní podpůrné struktury by se měly zaměřit na pomoc výzkumným pracovníkům při jejich úsilí o úspěšnou účast v projektech výzkumu a inovací. Celkově by se mohlo zvážit zřízení vnitrostátního kontaktního místa pro normy a normalizaci, podobně jako již existují vnitrostátní kontaktní místa pro tematické oblasti programu Horizont Evropa ⁽²⁴⁾. Vnitrostátní podpůrné struktury by navíc měly motivovat začínající podniky a malé a střední podniky ke sdílení úspěšných zkušeností s normalizačními činnostmi.

⁽²³⁾ Asistenční služba pro duševní vlastnictví (europa.eu).

⁽²⁴⁾ Možnosti financování a nabídkových řízení (europa.eu).

V Bruselu dne 1. března 2023.

Za Komisi
Mariya GABRIEL
členka Komise

PŘÍLOHA

V této příloze je uveden seznam potenciálních ukazatelů a návrh, jaká úroveň způsobů dosahování dopadů se má použít k měření ukazatele jako základ pro další vývoj, úpravu a upřesnění norem. Úroveň výsledku by měla být zvolena tak, aby jej bylo možné dosáhnout v rámci doby trvání projektu nebo aby přinejmenším bylo možné předpokládat jeho provedení v přiměřeném časovém rámci. Ukazatele by měly být dále specifikovány v souvislosti s konkrétními výzkumnými projekty.

